

A TENGERPART

Társadalmi, közgazdasági és tengerészeti napilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Riva Szápáry, Adria-palota.

Telefon 224. szám.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 24 kor. Egy óra . . . 2 kor.

Egyes szám ára 8 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 30 fillér.

Világ folyása.

Ausztria-Magyarország és Oroszország barátsága.

Konstantinápolyból érdekes hírt hoz a táviró. Királyunk *Ssinovjev* orosz nagykövetnek a Lipót-rend nagykeresztjét, *Szvjecsin* nagykövetségi tanácsosnak és *Kalnin* tábornok, katonai attasénak a Ferencz József-rend közepkeresztjét a csillaggal és *Mandelstamm* második dragománnak, aki az utóbbi hónapokban ideiglenesen mint első dragomán működött, a Ferencz József-rend közepkeresztjét adományozta. Egyidejűleg pedig Miklós cár *Calice* báró osztrák-magyar nagykövetnek az András-rend nagykeresztjét, *Styrcea* báró követségi tanácsosnak, *Giessl* báró katonai attasénak és *Ottó* követségi tanácsos első dragománnak a másodosztályú Szaniszló-rendet a csillaggal adományozta. Ez a kölcsönös rendjeladományozás kétségkívül nagyobb jelentőségű dolog és kifejezetten azt jelenti, hogy Ausztria-Magyarország és Oroszország között a legkitünőbb viszony uralkodik.

Az amerikai elnökválasztás.

Az Északamerikai Egyesült-Államok polgárai tegnap döntöttek el, hogy meg akarnak-e

maradni a republikánus politika mellett *Roosevelt* újra való megválasztásával, vagy a szélső demokratizmusra áhítoznak-e *Parker* személyében? A formális elnökválasztást ugyan csak december hó 6-án fogják megtartani, de az elektorok (electoral college) megválasztásából már végleg megállapítható, hogy melyik párté lesz a győzelem. A választás napja az új választási törvény értelmében törvényes ünnepnap, teljes munkaszünettel, hogy minden munkásember szabadon gyakorolhassa választói jogát.

Az amerikai választási rendszer szerint tegnap az elektorok kollégiumát választották s ennek lesz aztán december 6-án kötelessége betölteni az elnöki hivatalt, mely azonban csak márczius 4-én foglalható el. Az elektorok kollégiumának 476 tagja van s ezek közül körülbelül 200 biztosan *Roosevelt*re szavaz. *Parker*nek átlag 160 biztos szavazata van, amennyiben a déli államok polgárai az ő hívei. Néhány állam »kétséges«, köztük New-York állam a maga 39 szavazatával, amelyek rendszerint dönteni szoktak a választásokon. Ezért a néhány szavazatért folyik tulajdonképpen a küzdelem, mely az Egyesült-Államok polgárságát óriási izgalomba hozza. Sehol a világon választás nincs akkora befolyással az állam

beléletére, mint Amerikában, ahol az elnökválasztás a nagykereskedelmet rövid ideig megbénítja. A politikai irányváltozástól függnek ugyanis a legnagyobb kereskedelmi érdekek, melyekre sujtó hatással lehetne, ha a republikánusok aranyvalutáját *Parker*ek ezüstvalutájá váltaná föl.

A kereskedelmi miniszterium

költségvetése. A kereskedelmi tárca 1905. évi költségvetésében a kiadások főösszege, a mult évi előirányzathoz képest, kerek 26 millióval csökkent és 272,276.367 koronára rug. Ez az egész megtakarítás a beruházások rovására megy, mely a mult évi 76,793.030 millióhoz képest csak 48,788.667 millió koronára rug. A budget keretében önállólag a következő beruházási főbb összegek vannak beállítva: közutakra 2,051.667, ipari és kereskedelmi szakoktatás 200, posta, táviró és távbeszélő 5,062.000, hajózás 202.000, államvasutak 3,820.000 korona. A beruházási törvény alapján vasuti beruházásokra 25,950.000, közuti beruházásokra 8,000.000, más beruházásokra 3,500.000 korona. A költségvetés lényegesen nagyobb bevételt vár a posta és táviródból (2 és fél millióval) és az államvasutaktól (5 és fél millióval). Az ipari és kereskedelmi célokra beállított

„A TENGERPART” TÁRCZÁJA.

A becsület.

Hárman valának a rázós parasztszánkón és csak egy bundájuk volt. Az északi szél pedig, mely a fordulónál emeletnyi magas hófalakat zúdított a nyakukba, kimeletlenül, harsogva uralkodott, akárcsak bekecskkel és kemenczékkel állt volna szembe. Köröskörül fehér a világ, az égbolton kopott aranyos gyűrűk: ilyen a tél Árvamegyében. Némely helyt az ugarról lepusztult a hó, az olyan volt, mint a fekete, apró hullámos tenger.

Mit tehettek volna? Az egyik végigfeküdt a szalmán és azt mondta: Isten veletek, én megfagyok. A másik szüleiére gondolt és a nagy cserépkályhára, melybe, most vette csak észre, 20 év óta szerelmes. A harmadik azonban belebámult a cukorfehér perspektívába és beszélt. Mikor a fogai összeverődtek, érezte, hogy csupa jégcsap van helyettük. Ez a harmadik különös ficzko volt.

Azt akarom ezzel mondani, hogy nem volt becsülete.

Kisbirtokos volt az isten háta megett, azok közül való, akik nyáron maguk fogják meg az ekeszarvát, télen pedig Horatiust olvassák és a löcsei kalendáriumokat. A birtoka kabátnyi

nagyságu volt, istállójában csak ökrök dörömböztek, volt azonban felesége, oly szép és ragyogó, amilyen csak a latifundiumok és ötemeletes bérházak tövében nő. Ez a felesége megcsalta, ahogy és akivel tudta.

Vajjon tudta-e ő? Minden bizonynyal, mert untalan a szemére hányták s emberek közt forgolódva, a gunyos tekintetek vesszőfutásán kellett átlábalnia. Ő azonban nem törődött a világgal és élt, éledégt becsület nélkül.

A másik kettő ezért megvetette. Kezet nem fogtak vele, most azonban összehúzódtak, hallgatták, mert különös, üvöltő hangon szónokolt a sárga köd s az aranyos gyűrűk felé.

Horatiusi és kalendáriombeli változatos nyelven, szóról-szóra ezt mondta:

— Élt annak idején Prágában egy különös házban egy különös ember, aki Nürnbergből jött gyalog, nem vala szép és a gránátosokhoz se volt semmi köze. *Kepler*nek hitták, foglalkozására csillagász, komoly, hitedeg ember; amint Prága városába költözött, a fél városrésze kellemetlen, borus érzés szállott. Ugy látszik, mindenki sejtette, mit akar ez az ember. Az nem akart kevesebbet, mint meggyilkolni a feleségét.

— Miért?

A feleségét *Borbolyának* hívták, égszinkék

szeme volt és feltűnő fekete, sűrű haja, mely ragyogott az elektromosságtól, világított koromfeketességében. Ez a haj oly hosszú volt, hogy körülhálózta az összes utcákat. Magához kerítette a közép város barna házeit, nyugtalaná tette a *Nepomuk*-negyed pénzes ládait és szivtelen izmaelitáit, neki feszült az udvari körök ordóinak és nem kímélte meg a *Tacitus*-kvártély padlásszobáit se, ahol éhes diákok faragtak verseket a *Borbolya* nevének kezdőbetűire. Aki azt hiszi, hogy a haj ennyivel beérte, csalódik. Egy szála elszaladt Moszkváig, kettő a Hanza-városokig és legalább tíz Bécsig.

Még csak ennyit: Akit egy ilyen szál elektromos ördögösség megérintett, elszomrodott és így sóhajtott fel:

— Vajmi boldog az, kire a szálak egész kévéje hull!

Mondom, mindenki irigyen sóhajtott fel, még maga *Kepler* is, aki férje volt a csodálatos *Borbolyának*. És legmélyebben felsóhajtottani bizonynyal neki vala legfőbb oka. Mert övé volt az égszinkék szeme, a hófehér foga, a husból faragott rózsaszín szobor, csak éppen a haja nem volt az övé...

Értitek most már, miért akarta meggyilkolni a feleségét?

Ravasz ember volt és pontos, mint a gép-szerkezet, nem hiába félt tőle Prága városa,

ÉRTESÍTÉS.

== Mielőtt bevásárlásait az úri és női divat-cikkeken eszközli, ajánlatos a ==

SCHWARZ & GERŐ cég kirakatait Fiumében megtekinteni.

Ugyanott különlegességek női blousokban, juponokban, női fehérművekben és gyermek-konfekezlőkben a legnagyobb választék található.

969.600 korona ekkép oszlik meg: belkereskedelem 170.006 korona, külkereskedelem 485.000 korona; ipari és kereskedelmi ösztöndíjak 14.490 korona. Az ipartörvény revíziójával kapcsolatos költségekre 25.000 korona; a milánói kiállítás költségeinek első részlete gyanánt 50.000 korona van felvéve.

LEGUJABB.

— Táviratok és telefon-hírek. —

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 9. A képviselőház mai ülésén *Perczel* Dezső elnököl. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése és az elnöki bejelentések után a Ház folytatta a házszabályok revíziójára vonatkozó iudicium tárgyalását.

Szalay László ellenzi a házszabályok revízióját és *Kossuth* Ferencz határozati javaslatához csatlakozik.

Apponyi Albert gróf Tisza miniszterelnök beszédére reflektál, ki azt mondta, hogy a komoly elemek meg fognak térni az utolsó pillanatban. Ő sajnálja, de nem tartozhat ezekhez a komoly elemekhez. Kijelenti, hogy a házszabály-revizió előfeltételül a parlamenti reformot kívánja. A mostani időt nem tartja alkalmasnak a revízió erőszakos keresztülvitelére.

Tisza István gróf miniszterelnök *Apponyi*-val polemizál. Csodálja, hogy *Apponyi* szembehelyezkedik a revízióval, mert éppen ő tapasztalhatta, hogy mennyire lábbal tiporták a házszabályokat. Kijelenti, hogy az általános választói jogról beszélni sem lehet mindaddig, míg a nemzetiségek oda nem állanak a magyar nemzeti eszme mellé.

A miniszterelnök beszéde után áttértek az interpellációkra.

hogy egyszer felgyújtja a várost, vagy megmérgezi a közutakat. Jól el tudta rejteni érzelmeit s nem bögött fájdalomában. Nem feccogte el senkinek a dolgát és nem gyakorolta magát a kardvívásban.

Oh, mily különös ember volt ez a *Kepler*!

Egy este azt mondta a feleségének:

— Csókolj meg, *Borbolyám*.

És a csókja ízén, hidegségén megérezte azt, hogy az asszonynak kedvese van, hogy előkelő ember, mert finom pipafüstöt érzett az asszony ajkain, amelyek szenvedélyesen reszkettek.

Más alkalommal, gyertyagyújtás után, elsompolygott a felesége után és leste, melyik utcába, melyik kapu alá fordul be. S mikor látta, hogy azon a házban, ahová *Borbolya* belépett, fejedelmi czimer ékeskedik, nem bömbölt fel fájdalomában, nem rohant utána, hanem szépen megállott a bejáró előtt, botjával kapargatta a havat és a kivilágított ablak felé bámult.

Talán gyáva volt? Avagy becsstelen himpellér? Nem volt az, mert még az este egy apró, türkizzel kirakott tört vásárolt magának és egyszerűen, meggyőződéssel mondta magában: Megölöm!

Módfellett becsületes volt a mi *Kepler*ünk. De szeretett a saját fájdalomában vájkálni és kéj volt neki az az érzés, mikor szivszakadva látta, hogy *Borbolya* sohse volt az övé, sohse lesz az övé.

Száz szónak is egy a vége.

Hát egy este elkövetkezett a nagy este. A halál, a pusztulás órája. Éjfél idején felopódzott az asszony szőnyeges szobájába. A tört zekéje ujjába rejtette és dudolva tapogott föl a lépcsőn.

— *Borbolya!* — mondta az asszony elé állva.

Roosevelt győzött!

New-York, nov. 9. *Rooseveltet* nagy többséggel elnökké választották. Ellenjelleltje, *Parker*, üdvözlő táviratot küldött neki, mire *Roosevelt* köszönő távirattal válaszolt. Ezuttal többen vettek részt az elnökválasztásban, mint valaha: a választók száma meghaladja a tizennégy milliót. *Roosevelt* kiáltványt tesz közzé, melyben kijelenti, hogy köszönettel fogadja az amerikai nép becsülését, de hozzáteszi, hogy többé semmi körülmények közt sem lép föl elnökjelöltnek. — A választás igen izgalmas volt. *Goldfieldben* a demokraták agyonlőtték több republikánust.

Pofozkodás a bécsi községtanáos ülésén.

Bécs, nov. 9. A bécsi községtanáos tegnapi esti ülésén *Bielohlavek* hevesen összeszóvalkozott *Schuhmayerrel*, majd kölcsönösen felpofozták egymást. A botrányból nagy kavarodás támadt. A fegyelmi bizottság mind a két pofozkodó községtanácsost kizárta három következő ülésből.

A háború.

Szent-Pétervár, nov. 9. A mandzsuri harctérről *Szaharov* tábornok azt táviratozza, hogy a japánok az orosz hadsereg keleti szárnyát megtámadták, de az oroszok erős ágyutűzzel visszaverték őket. A csatározás még mindig tart.

Szent-Pétervár, nov. 9. A *Birsevija Vjedomoszti* levelezője táviratozza tegnapi kelettel *Csifuból*: Kínai dzsunkák, amelyek, miután *Port-Arturban* jelentékeny mennyiségű élelmiszert raktak ki, ideértek, azt beszélük, hogy a japánok

Csak ennyit szólt s e szóból a sárga halál beszélt.

Az asszony könnyelműen, csacsogva ugrott fel a pamlagról: nem sikított, nem tépte fel az ablakot. Szemébe nézett férjének, aki kaszás csontvázként állt előtte — és mindent tudott.

Lassan, kéjjel vonta meg bársonyvállait és ezt csacsogta fülébe:

— Bolond csacsim...

És *Kepler*, a nagy darab gyilkos, a gép, a hideg halál, a becsületes ember leejtette a tört és elérékenyedett.

Még nincs vége a mesének.

Mert *Kepler* később összeszedte magát és másnap este, holnap, holnapután, egy hónapig folyton törrel járt az asszonyához. Az pedig rámosolygott és felfricskázta az orrát: Bolond, bolond csacsim...

— Oh mennyire szeretlek, imádlak! hörögte a csillagász és bámulta feleségét, aki mindenkit szeretett, csak éppen a férjét nem...

... A fiatal ember itt befejezte az elbeszélést. A többiek dermedt arccal néztek reá s úgy érezték, hogy igazat beszél.

— Különb, szólalt meg még egyszer a kisbirtokos, csak azt akartam mondani: Pokoli hideg van és embertelenség valakit kikérgetni a hóba, ha mindjárt kutya is, mint én... No hát én nem akartam megfagyni odakint...

Mindnyájan helyeselték, hogy így cselekedett. Az egyik úgy látta, hogy a goromba hóban két alak villan elé. Az egyik a szélviharban lépeget és majd megdermed a sok becsüllettől, a másik meg a tisztességtelenség kandallójánál ül, boldogan, hitványul.

Az a sovány alak pedig, aki a szánkó szalmáján heverve megfagyni készült, halkan így szólott:

— Igen; a nagy hideg csavarta ki kezéből a fegyvert.

október 28-tól e hó 3-ig csak a nagy erősségek körén kívül tekvő hadállásokat foglalták el. Élelmiszerekben az utolsó napokban a várban nem volt hiány. Nem csak dzsunkák, hanem hajók is érkeznek a kikötőbe, ami bizonyítja, hogy a blokád nem elég szigorú. A megsérült japán hajók száma igen nagy. A hajószemélyzetet a betegségek állítólag megtizedelték. Sok hajót uszó kórházzá alakítottak át.

London, nov. 9. *Port Arturnál* a harc négy nap óta szakadatlanul folyik. Az oroszok még az *Aranydombot*, a *Pauvasán* és *Latusián* erődöket tartják megszállva. A város a japánok heves tüzelése folytán lakhatatlanná vált. Hétfőn a japánok kétségbeesett kísérletet tettek arra, hogy a *latusiáni* lövészárkokat rohammal elfoglalják. A rohamot folyton növekvő ágyuzással kezdték meg és azután a gyalogság nyomult előre. A japánok az orosz golyók sűrű záporában páratlan hősiességgel hatoltak előre, noha az ellenség tüze egész sorokat kaszabolte az előrohanó hadoszlopokból. Oriási veszteségek után a japánok a további kísérlettől elállottak. *Dalniba* naponként segélycsapatok érkeznek, melyeket mindjárt a tűzbe küldenek.

London, nov. 9. *Csifuból* jelentik a *Daily Mail*-nek, hogy oda érkezett hírek szerint a japánok megszüntették *Port Artur* ostromát.

Tokió, nov. 9. *Nogu* tábornok főn hadiszállásáról jelentik, hogy a *Bajá* orosz hadihajó öt tarackgránáttól találva, jelentékenyen megrongálódott.

Sanghaj, nov. 9. Angol tengerészeti körökben az hirlik, hogy egy japán hadihajó *Port-Artur* közelében egy akna felrobbanása következtében elsüllyedt.

London, nov. 9. A *Reuter*-ügynökségnek jelentik *Sanghajból*, hogy a *Resitelny* orosz torpedóvadászajó tisztjeit és matrózait a *Mandzsúr* hadihajóra szállították át. A *Resitelny* parancsnoka *Vu-sung* felé megszökött.

London, nov. 9. *Port-Szaidból* jelentik: A kairói orosz főkonzul egy tengerésztiszt kíséretében ideérkezett és a port-szaidi konzullal tanácskozott. A tanácskozás egész délután tartott. Rendkívüli elővigyázati intézkedéseket tettek az orosz hajóhadnak a csatornán való átkelése alkalmára és külön őrségeket jelöltek ki, melyek a csatorna mentén foglalkoznak a czirkálni.

Moszkva, nov. 9. A vologdai kormányzósgában a behívott tartalékosok közt zendülés ütött ki. A zavargók négy tisztet és kilencz katonát életveszélyesen megsebesítettek. A katonaság a zavargók közé lőtt. Két tartalékos meghalt és hat halálosan megsebesült.

A megosalt férj bosszúja.

Szent-Pétervár, nov. 9. *Korotnikov* Miklós nagykereskedő házasságtörésen érte feleségét *Szmirnov* Iván testőrtiszttel. A megcsalt férj az udvarlót leöntötte benzinnel és meggyújtotta. A testőrtiszt iszonyú kínok közt elégett. A kereskedő önként jelentkezett a rendőrségen, amely letartóztatta.

Földrengés.

London, nov. 9. Tokióból jelentik a *Times*-nek, hogy *Formosa* szigetén nagy földrengés volt. Több mint kétszáz ház elpusztult; hatvennyolc ember életét vesztette, huszonhárman megsebesültek.

Gyilkosság bosszúból.

Miskolcs, nov. 9. *Vecsey* Mihály, belső-bölcsei földmives, bosszúból kétszer rálőtt *Szabó* Antal körjegyzőre, kit halálosan megsebesített. A gyilkos merénylő megszökött.

KÜLÖNFÉLE.

— **Olvasóink figyelmébe.** Lapunk egyes példányai ezentúl mindig kaphatók az *Ivanich-féle* hírlapelárusító üzletben, *Via Riva 6. szám* és a *Corsia Deák 34. szám* alatt levő dohánytözsdeben (a Hungária-szálló és a Csizmás-féle fióküzlet között.)

— **Személyi hírek.** *Mária Jozefa* főhercegné, *Ottó* főherceg neje, tegnap Bécsből Abbaziába érkezett és a *Belle Vue*-szállóban szállt meg. A fenséges asszony ma délelőtt sétahajózásra indult az *Előre* yachton, amelyet a fiumei tengerészeti hatóság bocsátott rendelkezésére. A főhercegné a yachton Abbaziából legelőbb is Fiuméba jött és innen Portorébe indult. Ő fensége valószínűleg csak este tér vissza a kirándulásról Abbaziába. — *József* főherceg családjával együtt december 30-án érkezik ide Alcsuthról és a *Villa Giuseppe*-ban száll meg, ahol az idén is, mint minden esztendőben, a teletölteni fogja.

— **A tengerészeti főparancsnok Fiumében.** *Montecuccoli* Rudolf gróf altengernagy, a haditengerészet főparancsnoka, a mai napot is Fiumében töltötte és este nyolc órakor a *Pelikán* yachton ebédet ad, amelyre a hatóságok fejei hivatalosak. *Montecuccoli* gróf holnap reggel indul el innen a *Pelikán* yachton szemleutjára Dalmácia partvidékére.

— **A kivándorlás.** Az utóbbi napokban a kivándorlók oly nagy tömegben érkeztek Fiuméba, hogy előrelátható volt, mikép a november 10-én New-Yorkba induló *Ultonia* Cunard-gőzös nem lesz képes mindnyájukat fölvenni. Hogy a kivándorlók tulságos összehordulásának elejét vegyék és a már ittlévők elutazását sietessék, az *Ultonia* megérkezését be sem várva, ma reggel 480 kivándorlót különvonaton Antwerpenbe indítottak, ahonnan a Cunard-társaság egy gőzöse szállítja el őket New-Yorkba. Ma reggel különben ismét 104 kivándorló érkezett ide. Az *Ultonia* valószínűleg holnap éjjel fog kikötőnkbe érkezni.

— **A kereskedelmi és iparkamara** holnap délután 6 órakor rendes ülést tart a következő napirenddel: 1. Hivatalos jelentések. 2. A m. kir. kereskedelemügyi miniszterium leirata a kamara választott bírósága és ennek az új polgári perrendtartással való kapcsolata ügyében. 3. A m. kir. tengerészeti hatóság átirata a tengerészeti ülnökök kinevezése ügyében. 4. A kereskedők és iparosok egyesületének a közraktárakra és más kereskedelmi kérdésekre vonatkozó két emlékirata. — **Zárt ülés.** *Kaufmann* B. kamarai tag indítványa a kamarai titkár személyes ügyében.

— **A Művezetők országos szövetsége** ma este 8 órakor tartja a szövetség helyiségében havi rendes ülését, melyre a tagokat meghívja.

— **Névmagyarosítás.** A hivatalos lap jelentése szerint *Goldstein* Zsigmond fiumei máv. fűtőházi főnök, valamint kiskoru leányai, *Francziska* és *Ludovika*, családi nevüket belügyminiszteri engedéllyel *Gábor*-ra változtatták.

— **A kivándorlási hajók élelmezése.** Az Országos Magyar Gazdaság Egyesület, ugyis, mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtó-bizottsága, tegnap délután *Desseuffy* Aurél gróf elnöklete alatt ülést tartott a Közteleken. Az ülés tárgyai közül közelebről érdekel bennünket az, hogy *Szilassy* Zoltán előterjesztést tett a Fiuméből induló kivándorlási hajóknak magyar élelmiszerekkel való ellátása ügyében. Az előterjesztést helyeslőleg tudomásul vették.

— **Az Aspern hazatérése.** Haditengerészetünk *Aspern* nevű torpedóhajója, amely már hosszabb idő óta a kínai és japán vizeken jár — mint *Pólaból* jelentik — legközelebb visszaérkezik utjáról és a gyakorlatozó hajórajhoz fogják beosztani.

— **Árlejtés.** A tengerészeti hatóságnál ma délelőtt tartották meg a nyilvános árlejtést az 1905. évben szükséges papír és egyéb irodaszerek szállítására. Csak egy ajánlat érkezett, még pedig a *Schuller* József-féle budapesti cégtől, amely már eddig is szállítója volt a tengerészeti hatóságnak.

— **Jóteknyczélú hangverseny.** A 79. számú gyalogezred zenekara holnap, csütörtökön, mint erről már lapunk tegnapi számában megemlékeztünk, a katonai karmesterek nyugdíjintézete javára hangversenyt tart a Deák-szálló nagytermében. A hangverseny este 8 órakor kezdődik és műsora a következő: 1. *Lieb und Lust*, induló Kutscherától. 2. Nyitány a *Tell Vilmos* operából Rossinótól. 3. *Veilchenmädl*, keringő a hasonnevű operettből Hellmesbergertől. 4. Fantázia a *Bánk-bánból*, Erkeltől. 5. a) Részlet a *Sylvia* balletből, De-libestől, b) Alomkép a *Báléji varászból*, Vollstedtől. Vonós hangszerek számára. 6. *Wien bei Nacht*, nagy egyveleg Komráktól. Szünet. 7. Nyitány a *Lizinka* operettből, Zajtől. 8. Részlet a *Säckingeni trombitás* operából, Nessleről. 9. Fantázia egyveleg formában: *Erinnerung an Josef Strauss*, Fetra stól. 10. *Seit ich Dich geseh'n*, dal az *Eisjungfrau* operettből, Hellmesbergertől.

— **Artatlanul gyanúsított utasok.** A csütörtökről péntekre virradó éjjel az abbazi Quitta-szállóban vakmerő lopást követtek el. Ismeretlen tettes behatolt *Vranicsany* János báró lakásába és egy be nem zárt szekrényfiókból ellopott egy J. W. monogrammal ellátott aranyórát, egy aranyláncot, azonkívül jelentékeny összegű készpénzt bankjegyekben és aranyokban és 1200 korona ezüstpénzt. Amint felfedezték a lopást, jelentést tettek a voloszkai hatóságnak, amely megtette a szükséges intézkedéseket. Az első gyanu két idegenre, egy amerikai házaspárra irányult, kik szintén a Quitta-szállóban vettek ki szobát, amelyben egy héttig laktak és a lopást követő napon el távoztak. *Vranicsany* báró kérésére az idegeneket Voloszkában még a múlt pénteken kinyomozták. Ekkor vizsgálatot tartottak náluk és málhajukat is megmotozták, de semmi gyanusat nem találtak. Mindennek dacára tovább is állandóan megfigyelték őket. Tegnap korán reggel a fiumei rendőrséghez Abbaziából távirat érkezett, melyben értesítették, hogy a házaspár a Magyar-horvát tengerhajózási társaság egyik gőzöseré szállt és Fiuméba érkezik, megkeresik tehát a rendőrséget, hogy figyelje meg őket. Két ügyes rendőrügynök felfedezte

az amerikaiakat, akiket a legnagyobb udvariassággal felkértek, hogy menjenek velük a rendőrségre. Itt *Loibelsberger* rendőrtiszt kikérdezte őket, de csakhamar meggyőződött, hogy a házastársak a lopással nem gyanúsíthatók. Az Egyesült-Államok itteni konzula, *Della Guardia* jelenlétében, kit a rendőrség közbenjárásra kert fel, megvizsgálták az amerikaiak utlevelét, melyet teljes rendben találtak. Az amerikaiak *Waren* Alexis dr. és neje. Időközben a rendőrség Abbaziába telefonált és felkérte a károsult *Vranicsany* bárót, hogy jelenjék meg Fiumében. A báró itt kinyilatkoztatta, hogy az amerikaiakra a legkisebb gyanuja sincsen és elmondta, hogy miként történt Abbaziában és Voloszkában a két idegen kihallgatása és megmotozása. E kijelentések alapján az amerikaiakat azonnal szabadlábra helyezték.

— **„Iris“.** Mascagninak Fiumében hamar népszerűsége szert tett eme operájának nevét választotta czégének egy fényesen berendezett új üzlet, mely e napokban nyílt meg a Corsón a Breisach-féle virágkereskedés szomszédságában. Különösen Fiume nagy idegenforgalmára való tekintettel volt szükséges egy ilyenemű előkelő zsánerben tartott új üzletnek megnyitása, melyben a fiumei moretti-speciálisokon kívül a legfinomabb kagyló-és díszműárúk és a legválasztékosabb izlést is kielégítő bronz- és műiparárúk találhatók. Az estenként pazarul kivilágított üzlet nézésével tényleg alig bír betelni közönségünk, melyre a Corsónak eme új disze láthatólag attrakcióként hat.

— **Magyar könyvtár Zágrábban.** Mint *Zágrábból* írják, az ottani Máv. Altiszti Kör ez év február havában alakult meg és máris több száz kötetből álló könyvtárnak vette meg az alapját. A könyvtár ünnepes megnyitása szombaton, e hó 5-én volt a Máv. Altiszti Kör helyiségében. A kör tisztikara felhasználván az alkalmat, a könyvtár-megnyitást társasvacsorával kötötte egybe, hogy a szertehuzó magyarokat közelebb hozza magához.

— **Verseny tárgyalás.** Fiume városa versenytárgyalást hirdet 200 darab petroleumlámpa üzembentartására két év tartamára. Az ajánlatok ez évi december hó 3-ig nyújtandók be a városhoz. A leteendő bantpénz 1000 korona.

— **Ingyen akart mulatni.** Tegnap reggel hat óra felé egy idegen lépett be az *Adria-kávéházba*, a hol sört, kávét és likört ivott. Mikor számlája már három korona nyolcvan fillért tett ki, észrevétlenül távozott a kávéházból a nélkül, hogy fizetett volna. Innen a *Corsia* Deákon levő *Café de la Ville*-be ment, a hol ismét négy koronás számlát csinált, s midőn fizetésre került volna a sor, feltekint és egy félreeső helyen bujt el, várva a megszökésre alkalmas pillanatot. De a pinczerek észrevették és kihozták rejtekhelyéből, s minthogy fizetni nem tudott, átadták a rendőrségnek. Ott kiderült, hogy a potya mulatóságot szerető embert *Kovács* Dénesnek hívják, 39 éves, magyarországi születésű.

— **Kivándorlók elutazása Triesztből.** E hó 5-én 8 órakor este az Austro-Americana hajózási társaság *Giulia* nevű személyszállító hajója 1240 utassal Triesztből egyenesen New-Yorkba indult. A hajót elindulása előtt *Hohenlohe* herceg helytartó, *Ebner*, a trieszti révhivatal elnöke és *Kaltenbrunn* osztálytanácsos, a belügyminiszterium kiküldöttje, több más tisztviselővel tüzetes vizsgálatnak vetették alá és tudakozódtak a különböző utasoktól, hogy az elhelyezéssel s az élelemmel meg vannak-e elégedve, mire minden oldalról igenlő választ kaptak. A bizottság a berendezéssel teljesen meg volt elégedve. Az utasokból alakult jótéti bizottság köszönetét fejezte ki az Austro-Americana igazgatóságának, hogy a kivándorlókat Triesztben a hajó elindulásáig

oly jó ellátásban részesítette és hogy a dományával hozzájárult az Amerikából visszautasított kivándorlók segélyalapjának megalakításához.

— Ingyenes hivatal a nagy közönségnek. A Temesvárott székelő *Delvidéki Nemzeti Szövetség* a vagyontalan néposztály érdekeinek istápolására *Néphivatal* felállítását határozta el. A Néphivatal vasárnap, e hó 6-án nyílt meg a temesvár-belvárosi elemi népiskolában. A Néphivatal a vagyontalan néposztály tagjainak munka és cselédvizonyaiban, iskolai és tandíjmentességi dolgaiban, adó- és katonai ügyeiben, teljesen munkaképtelen szegények segélyezése ügyében, betegsegélyző és cselédpénztári ügyekben, okmányok beszerzésében, vadházásoknak törvényes házasságra lépésében díjtalan tanácsot és utalgatással szolgál és ott, ahol szükséges, közbenjár a hatóságoknál. A Néphivatal embertelen bánásmódban részesülő gyermekek és tanoncok ügyeit — hozzáintéztett feljelentések alapján — a hatóságokhoz juttatja. Peres ügyekben a Néphivatal nem jár el, de ingyen perelhetés kérdésében segédkezet nyújt és vagyontalan anyák gyermektartás iránti pereit közvetíti. A Néphivatal nyitva van: minden szerdán délután 3—4 óráig. Ennél humánusabb intézmény létesítéséről egyhamar nem érkezett hír. Mindenféle kérdésre adandó felvilágosítással és utánjárással más-más választmányi tag van megbízva, úgy, hogy az ügyes-bajos felek gyorsan és megbízhatóan nyerhetnek minden reájok nézve fontos kérdésre fölvilágosítást.

KÖZGAZDASÁG.

+ Ujabb Laplata-tengeri szállítványok. Mint értesülünk, november hónap végéig 3500 vagon rakomány Laplata-tengeri érkezése van bejelentve, még pedig e hónap 16-ig érkezik a *St.-Mary* gőzös 460 vagon tengerivel, a *Cycle* gőzös 540, a *Doris* 430, a *Northland* 450, az *Erca* 430 vagon tengerivel, 26-ig érkeznek a *Helene* gőzös 450, a *Min* 350, a *Fandiole* 446 vagon rakományval. Összesen nyolcz hajó érkezik, közülök 5 budapesti, 3 bécsi czégek és 1 fiumei czég részére.

+ Az ipartörvény revíziója. Az ipartörvény revízióját hosszú idő óta sürgeti a magyar iparosvilág. Hogy ez a revízió — amelynek anyaggyűjtése már esztendőik óta folyik — mikor készül el teljesen, arról eddig mitsem tudni. Most úgy hírlik, hogy az ipartörvény revíziójára vonatkozó munkálatok séreányen folynak s legközelebb megjelenik az anyaggyűjtemény harmadik kötete. Ha valami akadály nem merül fel, maga a törvényjavaslat is elkészül a jövő esztendőre.

+ A magyarországi malmok üzemmegszorítása immár a formalitások tekintetében is tényre vált. Az összes fővárosi és a vidéki kötelekbe tartozó iparmalmok megegyeztek abban, illetőleg kötelezték magukat arra, hogy az őrlést csökkentsék. A megállapodás 1905. július 31-ig fölbonthatatlanul érvényes. A fővárosi malmok őrlés-csökkentése a nagy gyáraknál 49, a kisebbeknél 42 órát tesz hetenként. Tekintettel voltak egyes malmok kü-

lönös helyzetére és bizonyos engedményeket tettek, amelyek megtörik ugyan az egyezmény merevségét, az eredményt azonban egyáltalán nem érintik, úgy hogy november 5-étől — az egyezés életbeléptetésének napjától — a budapesti malmok őrlési képességüknek csak kétharmadát használják ki, vagyis hetenként 136.000 mm. auzát dolgoznak föl. Megállapodás történt arra nézve, hogy abban az esetben, ha a mostani 580.000 mm.-t tevő lisztállomány 25.000 mm.-ra redukálódik, az üzemmegszorítás kötelezettsége szintén redukálódik, még pedig a mostani arány felére. A vidéki malmok üzemmegszorítása átlag heti 42 órát tesz.

+ Hausse a cukorpiacra. A cukoriparosok nemzetközi statisztikai egyesülése kérdést intézett az összes európai cukorgyárakhoz a répatermés eredményéről. A beérkezett anyag összeállításából az a megdöbbentő tény derült ki, hogy az idei cukorrépatermés egy ötödével kisebb a múlt événél. A cukorrépatermelés e nagymérvű csökkenésének híre a cukorpiacra rohamos hausse-mozgalmat idézett elő. A rohamos áremelkedés természetesen nem az effektív-kereslet eredménye, hanem minden piacon nagy spekulációs vételek történtek. A belföldi finomítvány árai természetesen követik a nyerscukor emelkedő irányzatát, bár egyelőre csak lassabb menetben. A finomítványok teljesen tartózkodnak az eladástól, minthogy az ugrásszerű áremelkedés visszariasztja őket. Ami a folyó kampányt illeti, a nyerscukor és a vegyes gyárak természetesen óriási nyereséget fognak elérni. A finomító-gyárak helyzete, amennyiben nyerscukor-szükségletüket jó eleve olcsó áron nem biztosították, kevésbé kedvező, minthogy a nagy verseny a finomítási hasznot nagyon leszorította. A jövő kampányra előreláthatólag jelentékenyen nagyobb répatermelésre van kilátás, mivel a magasabb cukorárak mellett a répatermelés jövedelmezőbbnek ígérkezik a gabonatermelésnél.

+ A magyar ipar szegénysége. A kereskedelmi miniszterium most tette közzé az iparfelügyelőknél az 1903. évről szóló jelentéseit. Az ezekben foglalt statisztikai adatok tömegéből kivesszünk egy érdekes számcsoportot. Az iparfelügyelők leglényegesebb tevékenysége az ipartelepeken levő kazánok és motorok vizsgálata. Kazán és motor, ez tulajdonképpen maga az igazi gyárpar. Nos hát, Magyarország egész területén megvizsgálandó és meg is vizsgált gőzkazán van 5958, motor pedig 5034 gőz-, 3139 víz-, 582 gáz- és 779 elektromos-motor. Elég, ha azt mondjuk, hogy az osztrák iparfelügyelők 21,642 kazánt vizsgáltak, tehát négyszer annyit, mint a magyarok. Itt tartunk még a mi iparunkkal! A megvizsgált telepen dolgozik 211.738 gyári munkás és 7938 tanoncz. Még pedig 183.198 férfi és 53.019 nő. Továbbá 215.452 munkás 16 éven felül és 26,765 munkás 16 éven alul. Olyan szegényes számok, amelyek egyetlen nyugati kontinentális ország arányai mellett még csak meg sem említhetők. És mégis azt akarják elhíttetni az országgal, hogy van ipara, fejlődik az ipar, s hogy úgy, ahogy most van, még tovább is fejleszhető minden.

A szerkesztőség és kiadóhivatal telefon-száma: 224.

Idegenforgalom Fiumében.

Ma érkezett idegenek:

Európa szálloda. Heller Károly, Michel J., Jaraj S., Bunzl M., Baugärtner J., Weiss L. Bécs. — Papini A. Moszkva. — Balogh D., Urbach M., Weiss G. Budapest. — Gunst N. New-York. — Robinsohn E. Prossnitz. — Hirn E., Eröss G. Budapest. — Metz F. Mödling. — Tuck F. Draga.

Lloyd szálloda. Oberst Károly Trieszt. — Matics Pál és neje Belgrád. — Brummel Sándor, Katona József Budapest. — Nikolics Dragutin Aranloegyvacz. Nemicics Felix dr. Bécs. — Prokics Boldizsár Kragujevacz. — Forti Henrik Velence. — Spiegel József Kanizsa. — Seifert Jenő Ogulin. — Lihna N. és neje, Wtyuski Szaniszló dr. Lemberg.

Deák szálloda. Müller H. Gallen. — Rottersmann József Lemberg. — Ferenczy Károly és fia Nagybánya. — Jurany Rudolf Zára. — Deskovich Emil Trieszt. — Speidel Ervin Bécs. — Mossóczi Institoris Gyula Nyitra. — Stand Károly és neje Lemberg. — Chylinsky T., Rozewitch Antal dr. Samara. — Nagy Sándor és neje Kolozsvár. — Fried Armin Trensén-Teplicz. — Ebenspanger M. és neje Zágráb. — Pellegrini József Bazel. — Gemeinhardt Márton és anyja Temesvár. — Slipecevic M. Károlyváros. — Pollmann Hugó és neje Budapest. — Schick Antal Voitsberg. — Prasemeier Ferencz Grác.

De la Ville szálloda. Jammek István Ogulin. — Girgin József Jassi. — V. Nazán Locovic. — Neuhaus Nándor Ugod. — Adler Herman Rohió-Polohó. — Guster Károly Fiume. — Fogel Adolf. Budapest. — Mandich Lajos Velence. — Bauer Gyula Sopron.

Hungaria szálloda. Orose Mihály, Rafer József Lemberg. — Krajnjak Lajosné, Krajnjak Aranka, Kriffer Emma Merény. — Roth Boriska Budapest. — Arnstein Albert, Wechsler Ignác, Szeberszky Sándor Budapest.

Quarnero szálloda. Kloth György München. — Leitner Ferdinánd, Hebert Ferencz, Lurhsac S. Abbazia. — Leono Lipót Zágráb. Telty Gáspár Zombor. — Clamtase Miksa, Lasus Lukács Bécs.

Kikötőnk forgalma.

Erkezett:

November 6-án.

Martinin, olasz lobogó alatt, tonnatartalma 723. kapitány Fianni, jött Szent Raphaelból.
Nippon, osztrak lobogó alatt, tonnatartalma 3999. kapitány Mecozzi, jött Triesztből.

November 9-én.

Saregossa, angol lobogó alatt, tonnatartalma 1390. kapitány Goulden jött Liverpoolból.
Szent István, magyar lobogó alatt, tonnatartalma 1376. kapitány Poschich, jött Glasgowlból.
Imrea, olasz lobogó alatt, tonnatartalma 753. kapitány Caccamo, jött Palermóból.

Adria

magyar királyi tengerhajózási részvény-társaság tengeri forgalma.

Erkezett:

Adria november 9-én Tunisba Maltába. Mátyás király november 9-én Triesztbe Fiuméből. Szent István november 9-én Fiuméba Glasgowlból. Szell Kálmán nov. 8-án Sirakosába Fiuméba. Szápary nov. 9-én Maltába Algirből.

Ezennel van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására juttatni, hogy a

Budapesti KOVALD PÉTER és FIA, cs. és kir. szabadalmazott kelme- és szörme-festő, vegytisztító és gőzmosó gyárának képviselőjét az itteni piacon átvetem.

		-tól -ig		Vegytisztítási árak:		-tól -ig	
Egyszerű selyem ruha	Kor.	5	8	Női tavaszi kabát vagy gallér	Kor.	2	8
Diszes selyem ruha	"	8	12	Báli belépő	"	2	6
Diszes menyasszonyi vagy estélyi ruha	"	12	30	Férfi öltöny	"	4	5
Selyem blouse	"	160	240	Szalon-, frakk vagy tenisz öltöny	"	5	6
Selyem derék	"	240	4	Felöltő	"	3	5
Szövet ruha	"	5	7	Téli kabát	"	4	8
Szövet ruha selyem béléssel	"	6	10	Selyem vagy bársony mellény	"	1	160
Szövet blouse	"	160	240	Nyári mosó mellény	"	60	80
Szövet derék	"	2	3	1 pár férfi vagy női keztyű	"	—	30
Szövet alj	"	3	6	Báli keztyű	"	—	50
Selyem alj	"	4	8	Fehér bőrczipő	"	120	3
Egyszerű mosó ruha	"	360	5	Férfi nyakkendő	"	20	40
Diszesebb batizst ruha	"	5	8	Asztal- vagy ágyterítő	"	2	5
Női téli kabát vagy gallér	"	8	10	Vattirozott paplan, szövet vagy selyem	"	8	8
				Flanell takaró	Kor.	2	4
				1 m. szőnyeg	"	80	2
				1 kg. butorszövet	"	120	3
				1 pár fehér csipke függöny	"	120	160
				1 pár crème vagy színes csipke függöny	"	140	2
				1 pár túll vagy horgolt függöny	"	160	3
				1 csipke vagy túll stoor	"	80	120
				1 pár szövet vagy bársony függöny	"	8	8
				Szörme lábszőnyeg	"	2	10
				Szörme belépő	"	5	10
				Szörme gallér vagy boa	"	2	4
				Szörme karmantyu	"	120	3
				1 ko. ágytoll	"	—	80

Amidőn ezen újabb vállalkozásomat a. n. é. közönség figyelmébe ajánlom, számos megbízását kérem és vagyok kiváló tisztelettel

Telefon szám 358.

WALDMAN N. Via Ponte 1.

Chincaglierie

„IRIS“

Piazza Elisabetta 2. sz.

Moretti-, japán-
és kagyló áruk.

Nagy választék bőr ezüst és
dizsmű árukban.

Olcsó szabott áruk.

Café „De la Ville“ kávéház.

Ma
és minden nap nagy

Varietée előadás

a
Budapesti Orfeum Társulat

által.

Naponta változások, családi műsor.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri

Az igazgatóság.

Használt és új bútorok

vétele és eladása az

Al buon prezzo

BUTORRAKTÁRBAN

Via San Vito 7. sz. földszint.

Ruha- és egyéb szekrények 13, 14 és 16 forintért adtnak el.

Egyszerű teljes szobaberendezés . . . . . 88 frt.
Fényes vagy matt márvánnyal . . . . . 130 »
Altdeutsh matt . . . . . 150 »

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint a

Via Clotilde Inferiore 1. szám.

Szolgálat közvetítő irodát
nyitottam.

Felkérem úgy a szolgálatadókat, mint a szolgálat keresőket, hogy bizalmukkal megajándékozni sziveskedjenek.

Tisztelettel

Bürger Jakob.

Fiumei első magyar rizshántoló- és rizs-
keményítőgyár részv.-társaság

FIUME.

VÉDJEGY.

Különlegesség

fénykeményítő
táblácskákban.

A vegyi tisztaságért a gyár kezkesedik.

MAGYAROK OTTHONA!
Rosenthal Lipót -- Fiume
AZ ADAMICHTÉREN.
Játék, pipere, japan és kagyló áruk, bőrönd
és utikosár raktár
10 KÉPES LEVELEZO-LAP 20 KRAJCZÁR

Bazár „Al Buon Mercato“
R. NEMES
FIUME, VIA FIUMARA 4.
— A legjobb bevásárlási forrás. —
NAGY VÁLASZTÉK.
Mindennemű csipők, gyermekjáték, dizsmű-tár-
gyak és utazási cikkekben.

Maróthy Ferencz
cipő-üzlete, Flume, Adria-palota.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy az eddigi Krumenacker-féle cipőüzletet átvettem.

Készítek minden szakmámba vágó férfi-
női és gyermek-czipőt a legujabb szabás sze-
rint és a legfinomabb kivitelben.

Szolid áruk. Gyors és pontos kiszolgálás.

Reform a fűtés terén!
Brikett (Koczkaszén.)
100 drb finom angol szénből sajtolt brikett, házhoz szállítva kor. 1.50.
Kő- és pormentes. A darabszám első pillantásra konstatálható, tehát a
vevő megrövidítése a mennyiségnél kizárva.
Megrendeléseket elfogad: Rubel M., Corsia Deák; Miletic R., Mercato Coperto és
Kralj A., Sušak.
Telefon szám 443. Első Fiumei Brikett-gyár.

Valódi. Valódi.
Amerikai czipők
urak és gyermekek részére csak
GEORGIJEVIC S.
elsőrangú czipőüzletében, Via Governo kaphatók.
Legnagyobb raktár pesti divat szerinti valamint francia és angol czipőkben
legfinomabb kivitelben és legolcsóbb árban.
Megrendelések és javítások eszközöltetnek.

Könyvnyomdai műintézet		Tipografia artistica
„UNIO“		
„Adria“ palota, FIUME palazzo „Adria“.		
TELEFON 224.		
— SZÁLLIT —		
minden a nyomdászatba vágó munkát gyorsan, szakismerettel és a legolcsóbban.		
— ESEGUISE —		
prontamente con conoscenza del ramo ed al più buon mercato ogni lavoro tipo- litografico.		

Nyomatott az „Unio“ könyvnyomdában Fiume, (Adria-palota, Riva Szápáry).